

УДК 140.8:165.191 (043.2)

Гонгало К.В.

Національний авіаційний університет, Київ

СПІВДРУЖНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ І НАУКИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КАРТИНИ СВІТУ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Філософія протягом усього свого розвитку була пов'язана з наукою, хоча сам характер цього зв'язку, а точніше, співвідношення філософії і науки з плином часу змінювалися. Різноманіття думок і підходів щодо зв'язку філософії і науки розводили філософів по різні сторони барикад. Одні вважали, що філософію і науку треба розглядати як окремі і різні явища, інші навпаки, говорили, що це одне цілісне утворення. Отже, існують різні погляди на взаємовідношення науки і філософії.

Історико-філософський аналіз цього питання яскраво засвідчує складний шлях його розв'язання. Філософи античності Платон і Аристотель розмежовували науку і філософію. Вони вважали, що філософія займається узагальненнями, які в силу свого універсального застосування, рідко приводять до конкретних, одиничних класифікацій. Наука ж, навпаки, підкреслює важливість спостереження окремих подій та індивідуальних узагальнень, які ведуть до широких класифікацій речей відповідно до способів їх функціонування. Гегель як представник культури Нового часу вважав, що філософія і наука – єдине ціле. Він говорив, що його філософія є вищого рівня наукова філософія, «наука наук».

Відкриття, які відбувалися у царині природознавства, викликали і викликають зрушення у світі філософської думки. Ще у XIX ст. Ф. Енгельс зазначав, що матеріалізм (читай філософія) повинен міняти свою форму, враховуючи досягнення наукової думки. Але історія духовної культури засвідчує і зворотній процес впливу філософії на світ науки. Філософія і наука народжуються в межах конкретних типів культури, взаємно впливають одна на одну, вирішуючи при цьому кожну свої завдання, але співпадають у найважливішій своїй функції – формування світогляду людини, який би відповідав реаліям свого соціального часу і простору. Відкриття багатьох геніїв наукової думки виходили за межі вирішення конкретних наукових проблем, відкривали нові світоглядні горизонти осмислення, пізнання, переживання людиною свого місця, свого призначення в безмежному Всесвіті.

На сучасному етапі суспільного розвитку, діалогічність філософського і наукового дискурсів дедалі посилюються, даючи вагомий світоглядні орієнтири людству. Процес взаємовпливу філософії й науки у XXI столітті не лише не зменшується, а навпаки, поглиблюється, бо сучасна, й особливо майбутня наука, все більше наближається до необхідності розглядати і розв'язувати свої проблеми, спираючись на філософську методологію.

Науковий керівник: Ченбай Н. А., к. філос. н., доцент